

NORBERT

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Samengestelde Germaanse naam

1] 'Nor-' is 'noord';

2] '-bert' = 'schitterend', 'prachtig', 'stralend';

Dus: 'schitterend in het noorden', 'licht uit het noorden'.

*

Norbertus van Xanten (ook **van Gennepe** of **van Magdeburg**) o.praem., Magdeburg, Duitsland; † **1134**; feest **6 juni**.

Hij werd rond 1082 geboren als heer van Gennepe en begon zijn kerkelijke loopbaan als weinig voorbeeldig diaken en kanunnik, verbonden aan het kapittel van de St-Victorskerk in het Duitse Xanten. Toen hij tijdens een zwaar onweer op het nippertje aan de dood was ontsnapt, kwam hij tot inkeer en sloot zich in Siegburg als leerling aan bij kluizenaar Koenraad van Regensburg († 1132; feest 19 mei). Vanaf 1117 begon hij rond te trekken als boeteprediker.

In Laon probeerde hij de kanunniken te bewegen tot een boetvaardiger en strenger levenswijze, maar zonder succes. Nu vestigde hij zich in het dal van Prémontré bij Coucy en stichtte hier in 1120 de nieuwe orde van de premonstratenzer monniken, ook wel Norbertijnen genoemd, of naar de kleur van hun habijt 'witheren'. Een jaar later volgde een tweede vestiging in Floreffe aan de Maas bij Namen.

In 1124 vinden we hem in Antwerpen, waar hij met name de ketterij van sekteleider Tanchelm (of Tanchelijn) bestreed, die in Vlaanderen, Zeeland en Brabant groot succes had met zijn prediking. De strijdgesprekken spitsten zich vooral toe op de leer van de eucharistie. Norbertus' overwinning op Tanchelijn wordt in de norbertijner orde nog jaarlijks gevierd op 11 juli. Vaak vinden we dit feit in de kunst op Norbertusafbeeldingen terug.

In 1126 werd hij aartsbisschop van Magdeburg en twee jaar later droeg hij de leiding van de nieuwe orde over aan zijn leerling Hugo van Fosses († 1164; feest 10 februari). In datzelfde jaar ging de vijf jaren eerder gestichte abdij van Middelburg over op zijn kloosterregel.

Hij vergezelde in 1131 koning Lotharius III naar Rome. Deze was te hulp geroepen door Innocentius II, die een jaar tevoren tot paus was gekozen. Maar omdat zijn keuze formeel niet in orde was geweest, hadden tegenstanders Anacletus II als paus naar voren geschoven. Deze had zijn onrechtmatige tegenstrever uit Italië weten te verdrijven. Vanuit Frankrijk had Innocentius de hulp ingeroepen van Lotharius. Deze verdreef Anacletus en zette Innocentius terug op de pauselijke zetel. Als dank kroonde de paus hem op 4 juni van dat jaar tot keizer. Norbertus stierf op 6 juni 1134 en werd bijgezet in de kathedrale kerk van Magdeburg.

Hij werd heilig verklaard in 1582. In 1627 werden zijn relieken van Magdeburg overgebracht naar de St-Ursulakapel van het Strahovklooster in Praag.

Premonstratenzers hebben vooral in de middeleeuwen tot aan de Reformatie grote kloosters gehad in Nederland: behalve de abdij van Middelburg ook Mariënweerd bij Beesd (gem. Geldermalsen), Klaarkamp en Mariëngaard in Friesland en De Bloemhof in het Groningse Wittewierum. In Nederland zijn er nog Berne-Heeswijk in Noord-Brabant en De Essenburgh bij Harderwijk; in Vlaanderen: Averbode, Grimbergen, Park te Heverlee (bij Leuven), Postel in Mol en Tongerlo (gem. Westerlo).

Norbertus is patroon van Tsjechië en Praag, van Antwerpen en van Magdeburg; daarnaast van de premonstratenzers en hun derde orde en van kraamvrouwen. Zijn voorspraak wordt ingeroepen voor een voorspoedige bevalling.

Hij wordt afgebeeld als bisschop (staf, mijter en tabberd) of als premonstratenzer abt; vaak vinden we aan of onder zijn voeten de verslagen ketter Tanchelm; met kelk, ciborie of monstrans (vanwege zijn strijdgesprekken met Tanchelm over de eucharistie).